VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Digieuroasetus – U-kirjelmä

ATTE JANTUNEN, FINANSSISIHTEERI
PANKKI- JA INFRASTRUKTUURIYKSIKKÖ
TALOUSVALIOKUNTA
24.11.2023

Vähittäismaksaminen on suuressa määrin digitaalista

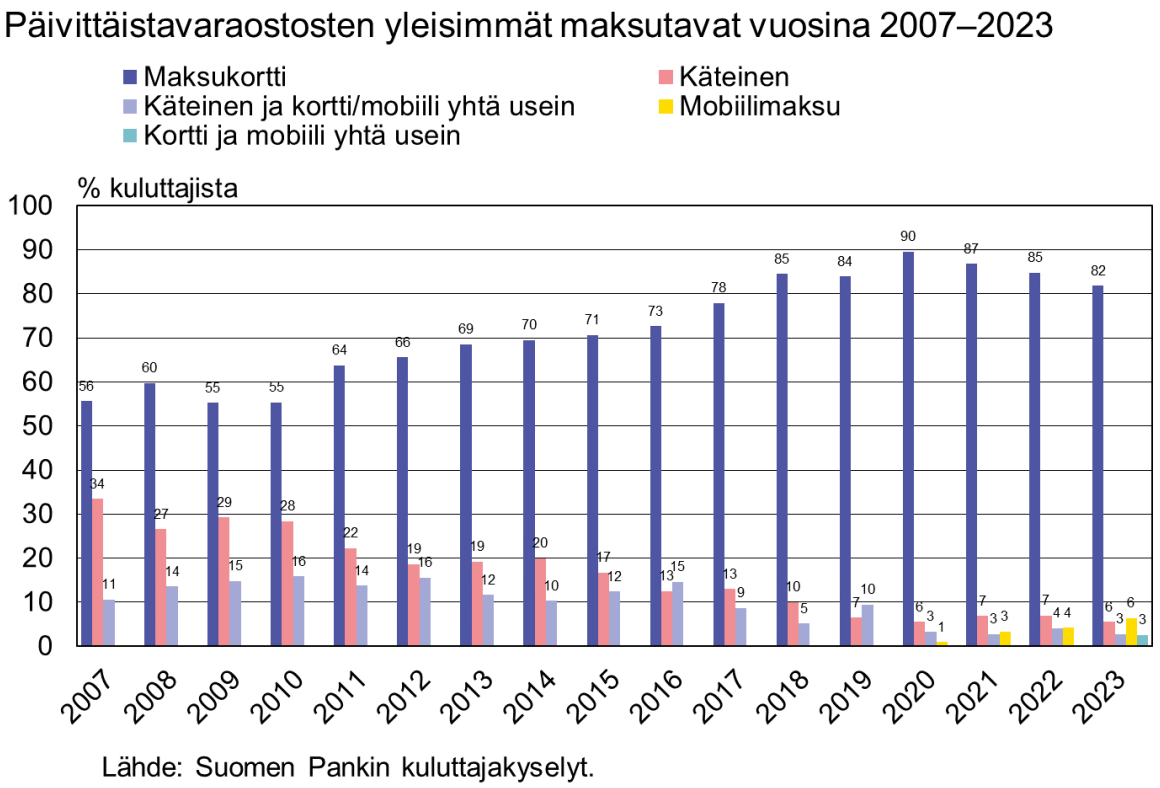

Lähde: Suomen Pankin kuluttajakyselyt.

- Yleisimmissä maksutavoissa tapahtunut kilpailun keskittymistä
  - Maksaminen suosii laajat, globaalit verkostohyödyt omaavia toimijoita
- Suomessa ei ole enää omaa kansallista korttijärjestelmää
  - Vähittäismaksujärjestelmät perustuvat EU:n ulkopuolisten toimijoiden tarjoamiin palveluihin
- Mobiilimaksamisen kasvava käyttö voi keskittää kilpailua suurten EU:n ulkopuolisten teknologiayritysten ratkaisuihin

Yhtenäisvaluutta-paketti

- Eurokäteisen laillisen maksuvälineen asema
- **Digitaalista euroa koskeva lainsäädäntö**

Laillisen maksuvälineen asema

- Velvoite kauppiaille hyväksyä täydestä nimellisarvosta. Digitaalinen euro vapauttaa velallisen maksuvelvollisuudestaan
- Maksuvelvoitteen velkoja ei voi kieltäytyä ottamasta vastaan digitaalista euroa, ellei maksaja ja velkoja ole sopinut muusta maksutavasta
  - Yksipuolinen (kauppiaan suunnalta tapahtuva) poissulkeminen kielletään, sopimisen tulisi perustua neuvotteluun, ei valmiisiin ehtoihin
- Poikkeuksena mm. mikroyritykset, jotka eivät ota sähköisiä maksuja vastaan, komissio voi myös asettaa lisää poikkeuksia

Jakelumallista

- Digitaalisen euron jakelijoina voivat toimia maksupalveludirektiivin määrittelemät maksupalveluidentarjoajat kuten:
  - Maksulaitokset, sähkörahayhteisöt ja luottolaitokset
- Digitaalisen euron perusmaksupalvelut tulee tarjota henkilöasiakkaille veloituksetta
- Jakeluvelvoite:
  - **Luottolaitokset**, jotka tarjoavat perusmaksutilejä
  - Jäsenvaltioiden on osoitettava **julkinen toimija**, joka on velvoitettu tarjoamaan yleisölle digitaalisen euron peruspalveluita ja käyttöapua kasvotusten
    - Esim. alueellinen/paikallinen viranomainen tai postisiirtolaitos

Rahoitusvakausnäkökulmat

- Digitaaliselle eurolle **ei voi maksaa korkoa**
- EKP:n tulee kehittää välineet, joilla rajoitetaan käyttöä arvon säilyttäjänä (eli sijoituskohteena)
  - Välineiden parametrien ja käytön tulee:
    - 1. Turvata rahoitusjärjestelmän vakaus
    - 2. Varmistettava digitaalisen euron käytettävyys maksuvälineenä
    - 3. Oltava suhteellisuusperiaatteen mukaisia
- Rajoituksia sovellettava yhdenmukaisesti euroalueella
- **Maksupalveluntarjoajat soveltavat** rajoituksia asiakkaiden tileihin
  - Vastaavaan tyyliin esimerkkinä pankkikortille asetettavat nosto- ja käyttörajoitukset

Maksuvälineen aseman korostaminen

- Kauppiailta veloitettavia maksutapahtumaprovisioita ehdotetaan rajattavaksi suhteuttaen maksamisen todellisiin kustannuksiin tai vaihtoehtoisiin maksutapoihin
- *Kauppiaalta veloitettava palvelumaksu tai palveluntarjoajien välinen palkkio ei saa ylittää **pienintä** seuraavista kahdesta:*
  - *a) maksupalveluntarjoajille digitaalisilla euroilla suoritettavien maksujen tarjoamisesta aiheutuvat kustannukset, mukaan lukien kohtuullinen voittomarginaali;*
  - *b) vastaavista digitaalisista maksuvälineistä pyydetyt palkkiot tai maksut.*

Tekniset ominaisuudet ja jakelutavat

- **Offline** ja online-maksut oltava mahdollisia alusta alkaen
- Ohjelmoitavan rahan mahdollisuus poissuljetaan, eli rahaa ei voisi ohjelmoiden rajata käytettäväksi vain tiettyihin käyttökohteisiin - ehdolliset maksut, esimerkiksi toistuvat maksut taas tulisi olla mahdollisia
- Laitevalmistajien tulee avata mobiililaitteiden teknologiarajapinnat (FRAND) – portinvartijayritykset eivät saa rajoittaa uusien innovaatioiden kehittämistä
- EKP:n tulisi pyrkiä yhteentoimivuuteen yksityisten maksuratkaisujen kanssa
- EKP voi maksutapahtumien turvallisuuden varmistamiseksi kehittää maksupetosten ja huijausten havaitsemis- ja torjuntamekanismin

QR-codes

NFC

Internet via an alias/ proxy

Internet via introducing card PAN

Yksityisyyden suoja

- EKP tai kansalliset keskuspankit voivat käsitellä henkilötietoja:
  - Maksutapahtumien selvityksen ja sen infrastruktuurin vaatimissa tarkoituksissa
- Henkilötietoja tulee käsitellä käyttäen huippuluokan turvallisuutta ja yksityisyyttä turvaavin toimin, kuten hyödyntäen salausta ja salanimiä (pseudonymisation)
  - **Henkilötietoja ei tule voida EKP:n tai kansallisten keskuspankkien toimesta yhdistää käyttäjään**.
- Maksupalveluntarjoajat hoitavat asiakkaiden henkilötietojen käsittelyä
- Yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) ja EU-instituutioita koskeva EUDPR soveltuvat digitaaliseen euroon ja tietojen käsittelyyn

Rahanpesun estäminen

- Online-maksujen osalta sama toimintamalli kuten nykyisissäkin sähköisissä maksutavoissa
- **Offline-maksujen** maksutapahtumatietoihin ei maksupalveluntarjoajilla, EKP:llä tai kansallisilla keskuspankeilla ole pääsyä.
- Maksupalveluntarjoajilla on näkyvyys vain offline-maksuvälineeseen ja sieltä pois tehtävien talletusten ja nostojen maksudataan
  - Käytännössä sama, kuin nykytila käteisnostojen ja talletusten osalta.
- Komissiolla on valtuus komiteamenettelyn kautta asettaa maksu- ja talletusrajoja ilman verkkoyhteyttä tapahtuvalle digitaalisen euron maksamiselle.

Valtioneuvoston kannasta U 60/2023 vp

- Kannattaa toimia mahdollisen digitaalisen euron aseman selkiyttämisestä lainsäädännössä
- VN suhtautuu myönteisesti kilpailun lisäämiseen vähittäismaksamisessa
    - Maksaminen on taloudellisen toiminnan perusedellytys – keskittynyt markkina ei välttämättä mahdollista talouden ja yhteiskunnan kannalta tasapainoista tilannetta
- Rahajärjestelmän uskottavuus perustuu luottamukseen, yleisön pääsy keskuspankkirahaan tulisi mahdollistaa myös jatkuvasti digitalisoituvassa taloudessa
- Laillisen maksuvälineen asema: keskuspankkirahaa sen eri muodoissa tulisi pyrkiä sääntelemään pitkälti samoin ehdoin, ottaen kuitenkin huomioon sekä digitaalisen maksamisen että käteisrahan ominaispiirteet
- Jakeluvelvoitteen tulee olla lähestymistavaltaan tasapainoinen tukeakseen riittävissä määrin taloudellista osallistamista laajana kokonaisuutena kansalliset erityispiirteet huomioon ottaen.
    - julkiselle toimijalle asetettavaan jakelu- ja palveluvelvoitteeseen liittyy **useita avoimia kysymyksiä**
- Tekninen toteutus: Saavutettavuus tärkeää; myönteinen näkökulma offlineen; eIDAS-asetuksen lompakkosovellusten ja digitaalisen euron yhteentoimivuutta koskeva vaatimus vielä epäselvää; FRAND – tärkeää kilpailullisten markkinoiden edistämiseksi
- Yksityisyyden ja henkilötietojen suojan korkean tason ohella VN pitää tarpeellisena varmistua riskiperusteisesta lähestymistavasta rikostorjuntanäkökohtien osalta. Lainsäädännön tulee olla yhdensuuntaista muiden vastaavan riskitason maksuratkaisujen kanssa.
- Kiinnittää huomiota asetuksen nopeaan voimaantuloaikaan ja annettujen toimivaltuuksien tulisi olla perusteltuja, oikeasuhtaisia ja tarkkarajaisia

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos

ETUNIMI.SUKUNIMI@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET